

ЗВІТ ЗА РЕЗУЛЬТАТАМИ АНАЛІЗУ ФУНКЦІОНУВАННЯ ПРОЦЕДУР ЗУПИНЕННЯ ТА ПРИПИНЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ ПРИВАТНИХ ВИКОНАВЦІВ



Автор:

В'ячеслав ПАНАСЮК,

національний експерт Проєкту ЄС «Право-Justice»

**Цей звіт був підготовлений за фінансової підтримки
Європейського Союзу. Його зміст є виключною
відповідальністю автора і необов'язково відображає
позицію Європейського Союзу.**

ЗМІСТ

ГЛОСАРІЙ.....	4
ВСТУП.....	5
ІСТОРІЯ ЗМІН ДО ЗАКОНОДАВСТВА.	6
ПОРІВНЯННЯ ІНСТИТУТІВ ЗУПИНЕННЯ І ПРИПИНЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ ПРИВАТНОГО ВИКОНАВЦЯ.	7
МОДЕЛЬ ІНСТИТУТУ ЗАМІЩЕННЯ ПРИВАТНОГО ВИКОНАВЦЯ, ЩО ФУНКЦІОНУВАЛА ДО ВВЕДЕННЯ ВОЄННОГО СТАНУ.....	9
ЗМІНИ, ЯКІ ЗАЗНАЛА МОДЕЛЬ ІНСТИТУТУ ЗАМІЩЕННЯ ПРИВАТНОГО ВИКОНАВЦЯ, У ЗВ'ЯЗКУ ІЗ ВВЕДЕННЯМ ВОЄННОГО СТАНУ.	10
КЛЮЧОВІ НЕДОЛІКИ ДІЮЧОЇ МОДЕЛІ ЗАМІЩЕННЯ ПРИВАТНОГО ВИКОНАВЦЯ.....	11
МОДЕЛЬ ІНСТИТУТУ ТИМЧАСОВОГО ПРИВАТНОГО ВИКОНАВЦЯ.....	13
КЛЮЧОВІ НЕДОЛІКИ ДІЮЧОЇ МОДЕЛІ ТИМЧАСОВОГО ПРИВАТНОГО ВИКОНАВЦЯ.....	14
ПРИКЛАДИ З ПРАКТИКИ.	16
Фабула № 1	16
Фабула № 2	17
СТАТИСТИЧНІ ДАНІ.....	18
ВИСНОВКИ.....	19
РЕКОМЕНДАЦІЇ.....	20

ГЛОСАРІЙ

Закон № 1403 від 02.06.2016

Закон України «Про органи та осіб, які здійснюють примусове виконання судових рішень і рішень іншим органів»;

Закон № 1404 від 02.06.2016

Закон України «Про виконавче провадження»;

**Закон № 2455 від
27.07.2022**

Закон України «Про внесення змін до деяких законів України щодо діяльності приватних виконавців та примусового виконання судових рішень, рішень інших органів (посадових осіб) у період дії воєнного стану»;

Закон № 3048 від 11.04.2023

Закон України «Про внесення змін до деяких законів України щодо окремих особливостей організації примусового виконання судових рішень і рішень інших органів під час дії воєнного стану»;

Інструкція з виконання

Інструкція з організації примусового виконання, затверджена наказом Мін'юсту № 512/5 від 02.04.2012 (у редакції наказу Мін'юсту № 2832/5 від 29.09.2016;

Мін'юст

Міністерство юстиції України;

АСВП

Автоматизована система виконавчих проваджень;

ВСТУП

З прийняттям у червні 2016 року [Закону № 1403 від 02.06.2016](#) в Україні започатковано впровадження приватної системи виконання. Після **8-ми** років існування, приватні виконавці здійснюють діяльність у всіх регіонах держави, а їх фактична кількість складає понад **300 осіб**. При цьому, частка звернутого до виконання боргу, що припадає на приватну систему виконання, має сталу тенденцію до зростання, та за 2022 рік склала **27,5%**, що в грошовому вимірі складає **177,4 млрд. грн.**

Разом з тим, чинне законодавство в частині регулювання діяльності приватних виконавців з кожним роком все менше відповідає вимогам сучасності, створюючи перепони у досягненні більшої ефективності та розвитку приватної системи виконання. Зокрема, це стосується питання заміщення приватного виконавця, діяльність якого зупинена, та питання діяльності тимчасового приватного виконавця.

Асоціація приватних виконавців України звернулася до Проєкту ЄС «Право-Justice» з проханням долучитися до фахової дискусії з напрацювання дієвих законодавчих рішень з метою усунення виявлених недоліків функціонування інститутів заміщення приватного виконавця та тимчасового приватного виконавця.

Національним експертом Проєкту ЄС «Право-Justice» В'ячеславом Панасюком проведено аналіз чинного законодавства в частині регулювання порушених питань, а також наданої Асоціацією практичної інформації, та підготовлено цей Звіт.

Наступним етапом очікується проведення обговорення порушених у Звіті проблемних питань та запропонованих шляхів їх розв'язання з усіма заінтересованими стейкхолдерами з метою напрацювання дієвих законодавчих рішень.

ІСТОРІЯ ЗМІН ДО ЗАКОНОДАВСТВА.

Інститут заміщення приватного виконавця, діяльність якого зупинена, передбачений у чинному законодавстві одночасно із запровадженням у 2016 році системи приватного виконання відповідно до Закону № 1403 від 02.06.2016.

У статті 42 вказаного Закону передбачено підстави для зупинення діяльності приватного виконання та подальше його заміщення іншим приватним виконавцем, а також встановлено, що більш детальне регулювання цього питання визначається Мін'юстом.

На виконання вказаних вимог Закону [наказом Мін'юсту № 699/5 від 27.02.2020](#) внесено зміни до [Інструкції з виконання](#), доповнивши її новим розділом XVII «Порядок заміщення приватного виконавця».

В подальшому до Порядку заміщення приватного виконавця вносилися зміни наказами Мін'юсту:

[№ 3993/5 від 17.11.2020;](#)

[№ 3341/5 від 21.09.2021;](#)

[№ 4066/5 від 11.11.2021;](#)

[№ 3563/5 від 23.08.2022;](#)

[№ 4987 від 07.11.2022.](#)

На виконання [Закону № 3048 від 11.04.2023](#), до Порядку заміщення приватного виконавця також було внесено зміни [наказом Мін'юсту № 2235/5 від 15.06.2023](#), які передбачають додаткове регулювання цього питання на період дії воєнного стану.

Законодавче регулювання інституту припинення діяльності приватного виконавця, з моменту запровадження у 2016 році системи приватного виконання, не змінювалося.

ПОРІВНЯННЯ ІНСТИТУТІВ ЗУПИНЕННЯ І ПРИПИНЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ ПРИВАТНОГО ВИКОНАВЦЯ.

Table 1. List of recommendations

Зупинення	Припинення
Підстави	
1. Заява приватного виконавця про зупинення діяльності, за умови відсутності у нього на виконанні виконавчих проваджень. 2. У разі тимчасової відсутності приватного виконавця понад 10 календарних днів. 3. У разі неукладення приватним виконавцем договору про страхування цивільно-правової відповідальності своєї діяльності на належну страхову суму. 4. У разі застосування до приватного виконавця дисциплінарного стягнення у вигляді зупинення діяльності приватного виконавця. 5. У разі застосування до приватного виконавця як підозрюваного чи обвинуваченого у кримінальному провадженні запобіжних заходів у вигляді домашнього арешту із заборобою залишати житло цілодобово або у робочий час чи тримання під вартою. 6. У разі несплати приватним виконавцем членських внесків Асоціації приватних виконавців України.	1. Заява приватного виконавця про припинення діяльності, за умови відсутності у нього на виконанні виконавчих проваджень. 2. Набрання законної сили обвинувальним вироком суду, яким приватний виконавець засуджений за умисне кримінальне правопорушення. 3. Набрання законної сили рішенням суду, відповідно до якого приватного виконавця притягнуто до відповідальності за адміністративне правопорушення, пов'язане з корупцією. 4. Застосування до приватного виконавця дисциплінарного стягнення у вигляді припинення діяльності приватного виконавця. 5. Неукладення приватним виконавцем договору страхування цивільно-правової відповідальності протягом 1 місяця з дня зупинення діяльності приватного виконавця з цієї ж підстави. 6. Нескладення приватним виконавцем іспиту у порядку підвищення кваліфікації. 7. Встановлення Міністерством юстиції України факту невідповідності приватного виконавця вимогам, визначеним Законом. 8. Втрати приватним виконавцем громадянства України або виїзду за межі України на постійне проживання. 9. Визнання приватного виконавця безвісно відсутнім або оголошення його померлим. 10. Смерті приватного виконавця.

Зупинення	Припинення
Наступний етап	

Призначення приватного виконавця, який буде здійснювати заміщення

Призначення тимчасового приватного виконавця

Завдання і повноваження призначених приватних виконавців

Забезпечує виконання рішень, що перебували на виконанні у приватного виконавця, якого він заміщує, а саме:

1. Отримує доступ в АСВП до діловодства, виконавчих проваджень та стягнутих за ними коштів.
2. Вчиняє виконавчі дії від свого імені та прикладає особисту печатку.
3. Окремо веде діловодство за приватного виконавця, якого він заміщує.

Здійснює заходи з припинення діяльності приватного виконавця, діяльність якого припинено, а саме:

1. Зупиняє виконавчі провадження до моменту передачі виконавчих документів відповідному органу ДВС, приватному виконавцю або поверненню стягувачу.
2. Передає документи діловодства та архів приватного виконавця до відповідного державного архіву.

МОДЕЛЬ ІНСТИТУТУ ЗАМІЩЕННЯ ПРИВАТНОГО ВИКОНАВЦЯ, ЩО ФУНКЦІОНУВАЛА ДО ВВЕДЕННЯ ВОЄННОГО СТАНУ.

Згідно вимог частини п'ятої статті 42 Закону № 1403 від 02.06.2016 приватний виконавець **(крім випадків зупинення його діяльності на підставі судового рішення та на підставі подання Ради приватних виконавців регіону, у разі його тимчасової відсутності)** зобов'язаний вирішити питання про своє заміщення іншим приватним виконавцем. Таке заміщення відбувається шляхом укладення між ними відповідного договору, та потребує згоди зі сторони стягувача. У разі відсутності такої згоди, приватний виконавець повертає виконавчий документ стягувачу або відповідно до його рішення передає виконавчий документ на виконання відповідному органу державної виконавчої служби або іншому приватному виконавцю.

У випадках зупинення діяльності приватного виконавця на підставі судового рішення або на підставі подання Ради приватних виконавців регіону, Мін'юст самостійно визначає приватного виконавця, який здійснюватиме його заміщення.

У разі відсутності у відповідному виконавчому окрузі приватних виконавців, які відповідають таким критеріям, приватний виконавець, який здійснюватиме заміщення, визначається з числа приватних виконавців іншого виконавчого округу.

Про зупинення діяльності приватного виконавця Мін'юст видає відповідний наказ, про що вноситься інформація до Єдиного реєстру приватних виконавців.

Копія наказу Мін'юсту надсилається, зокрема адміністратору АСВП, організатору електронних аукціонів, аукціонів за фіксованою ціною, операторам електронних майданчиків, підключених до електронної торгової системи, в якій здійснюються земельні торги, для його виконання.

Приватний виконавець, який здійснюватиме заміщення, за своїм зверненням до адміністратора АСВП, отримує у такій Системі доступ до діловодства приватного виконавця, діяльність якого зупинена, його виконавчих проваджень та стягнутих за ними коштів.

Приватному виконавцю, діяльність якого зупинена, забороняється здійснювати професійну діяльність, крім дій, пов'язаних із передаванням виконавчих документів іншому приватному виконавцю або відповідному органу державної виконавчої служби.

Приватний виконавець, який здійснює заміщення, вчиняє виконавчі дії від свого імені та прикладає особисту печатку. Такий приватний виконавець зобов'язаний окремо вести діловодство за приватного виконавця, якого він заміщує.

Заміщення приватного виконавця, який здійснює заміщення, здійснюється у такому ж порядку.

Однчасне здійснення заміщення більш як одного приватного виконавця не допускається.

ЗМІНИ, ЯКІ ЗАЗНАЛА МОДЕЛЬ ІНСТИТУТУ ЗАМІЩЕННЯ ПРИВАТНОГО ВИКОНАВЦЯ, У ЗВ'ЯЗКУ ІЗ ВВЕДЕННЯМ ВОЄННОГО СТАНУ.

Основних змін інститут заміщення приватного виконавця зазнав в результаті прийняття Верховною Радою України Закону № 3048 від 11.04.2023.

Згідно положень вказаного Закону:

- 1.** Приватний виконавець, який зупиняє свою діяльність, може замінюватися приватним виконавцем, який здійснює свою діяльність в іншому виконавчому окрузі.
- 2.** Приватний виконавець, який має на виконанні виконавчі провадження, може зупинити свою діяльність за власним бажанням або у випадку його тимчасової відсутності понад 10 календарних днів, за умови вирішення питання про своє заміщення. Для застосування такої процедури, згода стягувача не потрібна.
- 3.** Якщо після спливу 10-денного строку тимчасової відсутності приватного виконавця до Мін'юсту не надійшло звернення приватного виконавця про зупинення діяльності, Рада приватних виконавців України вносить до Мін'юсту подання, у якому зазначається приватний виконавець, який здійснюватиме заміщення.
- 4.** Якщо приватний виконавець, діяльність якого зупинена у зв'язку з (неукладенням ним договору страхування на відповідну суму; застосування до нього дисциплінарного стягнення; несплати ним членських внесків АПВУ) не вирішить протягом встановленого законом строку питання свого заміщення, Мінюст визначає приватного виконавця, який здійснюватиме заміщення на підставі пропозиції Ради приватних виконавців України.
- 5.** Приватний виконавець, який має на виконанні незакінчені виконавчі провадження, може змінити виконавчий округ у разі, якщо його офіс розташований у територіальній громаді, що належить до територій, на яких ведуться активні бойові дії, або тимчасово окупованих територій.
- 6.** Договір про заміщення приватного виконавця може передбачати розподіл стягнутої основної винагороди між приватними виконавцями.
- 7.** На підставі письмового звернення сторони виконавчого провадження Мін'юст може проводити перевірку щодо виявлення факту тимчасової відсутності приватного виконавця.

КЛЮЧОВІ НЕДОЛІКИ ДІЮЧОЇ МОДЕЛІ ЗАМІЩЕННЯ ПРИВАТНОГО ВИКОНАВЦЯ.

Наведені нижче недоліки діючої моделі заміщення приватного виконавця не є вичерпними, однак ключовими у питанні малоефективності цього інституту.

1. Визначення в окремих випадках приватного виконавця, який здійснюватиме заміщення, в адміністративний спосіб.

Загалом, згідно вимог статті 42 Закону № 1403 від 02.06.2016, у більшості випадків призначення приватного виконавця, який здійснюватиме заміщення, відбувається на підставі договору між двома виконавцями.

Разом з тим, у разі зупинення приватного виконавця на підставі судового рішення або на підставі подання Ради приватних виконавців регіону, у зв'язку з його тимчасовою відсутністю, визначення приватного виконавця, що здійснюватиме заміщення, відбувається в адміністративний спосіб – Мін'юстом з дотриманням таких критеріїв:

- о здійснення діяльності у тому ж виконавчому окрузі;
- о здійснення професійної діяльності понад 1 рік;
- о перебування на виконанні найменшої кількості виконавчих проваджень порівняно з іншими приватними виконавцями цього округу.

Головним недоліком такого порядку є те, що рішення про призначення приватного виконавця, який здійснюватиме заміщення, не враховує організаційну спроможність останнього забезпечити оперативне здійснення переданих йому виконавчих проваджень.

На сьогодні, організаційна діяльність приватних виконавців може суттєво відрізнятися між собою. В одному випадку, це може бути великий офіс з декількома помічниками, та тисячами виконавчих проваджень на виконанні, в іншому – здійснення приватним виконавцем своєї діяльності самостійно без наявності помічників, та з однією або декількома сотнями виконавчих проваджень.

Враховуючи наведене, на практиці неминуче виникатимуть ситуації, в яких у разі зупинення діяльності приватного виконавця, який має на виконанні найбільшу кількість виконавчих проваджень в окрузі, його заміщення здійснюватиме саме найменш пристосований до такого виклику приватний виконавець з того ж виконавчого округу.

Це закономірно призводитиме до сповільнення процесу виконання рішень, порушення строків вчинення виконавчих дій, і, як наслідок, – порушення прав та інтересів сторін виконавчого провадження.

2. Неврегульованість питання доступу до депозитного рахунку приватного виконавця, діяльність якого зупинена.

Згідно вимог статті 32 Закону № 1403 від 02.06.2016 та статті 44 [Закону № 1404 від 02.06.2016](#) приватний виконавець для здійснення діяльності зобов'язаний відкрити в державному банку окремі рахунки для:

- 1) обліку депозитних сум і зарахування стягнутих з боржників коштів у національній та іноземній валютах та їх виплати стягувачам;**
- 2) зарахування коштів виконавчого провадження;**
- 3) зарахування винагороди.**

Приватний виконавець зобов'язаний вести електронний облік і звітність за сумами на рахунках у порядку, визначеному Мін'юстом.

Такий порядок визначено Інструкцією з виконання (Розділ VII).

Згідно вимог вказаного Розділу щодо рахунків, передбаченими пунктами 1) і 2), приватним виконавцем ведуться книги обліку сум, на цих рахунках. Вказані книги обліку ведуться в автоматизованій системі виконавчого провадження.

Згідно пункту 3 Розділу XVII Інструкції приватний виконавець, який здійснює заміщення, отримує доступ в автоматизованій системі виконавчого провадження до діловодства, виконавчих проваджень та стягнутих за ними коштів приватного виконавця, діяльність якого зупинена.

Разом з тим, ані Закон, ані Інструкція не містять положень, які б визначали порядок доступу до депозитного рахунку приватного виконавця, діяльність якого зупинена, у разі якщо останній не переказав залишок коштів, які там знаходяться, та не вів належним чином книги обліку в АСВП.

3. Неможливість заміщення більш як одного приватного виконавця.

З моменту доповнення Інструкції Розділом XVII, який визначає порядок заміщення приватного виконавця, пункт 2 зазначеного Розділу містить положення щодо недопущення одночасного заміщення більш як одного приватного виконавця.

Такий підхід, скоріш за все, обумовлюється намаганням оптимізувати та полегшити здійснення контролю за діяльністю приватних виконавців з боку регулятора, однак, знову ж таки, не враховує практичний аспект щодо організаційної спроможності того чи іншого приватного виконавця здійснювати одне або більше заміщень за наявності відповідного бажання.

Виключення такого обмеження із законодавства з одночасним переглядом критеріїв визначення приватного виконавця, який здійснюватиме заміщення, про які йшлося вище, дозволить організовувати на практиці процес заміщення таким чином, щоб це найбільш сприяло захисту прав та інтересів сторін виконавчого провадження.

МОДЕЛЬ ІНСТИТУТУ ТИМЧАСОВОГО ПРИВАТНОГО ВИКОНАВЦЯ.

Згідно вимог статей 44, 45 Закону № 1403 від 02.06.2016 припинення діяльності приватного виконавця здійснюється за наявності визначених законом підстав та після видання Мін'юстом відповідного наказу.

Припинення діяльності приватного виконавця за власним бажанням допускається за умови відсутності у нього незакінчених виконавчих проваджень та надання ним доказів передачі до відповідного державного архіву документів діловодства та архіву приватного виконавця.

Приватний виконавець зобов'язаний припинити діяльність з дня внесення до Єдиного реєстру приватних виконавців України інформації про припинення його діяльності.

У разі припинення діяльності приватного виконавця з інших підстав, Рада приватних виконавців України визначає тимчасового приватного виконавця, який зобов'язаний протягом трьох місяців здійснити заходи з припинення діяльності приватного виконавця, а саме:

- 1) **зупинити виконавчі провадження до моменту їх подальшої передачі;**
- 2) **передати документи діловодства та архів приватного виконавця до відповідного державного архіву.**

Виконавчі документи згідно з рішенням стягувача передаються тимчасовим приватним виконавцем відповідному органу державної виконавчої служби, приватному виконавцю або повертаються стягувачу.

КЛЮЧОВІ НЕДОЛІКИ ДІЮЧОЇ МОДЕЛІ ТИМЧАСОВОГО ПРИВАТНОГО ВИКОНАВЦЯ.

1. Не повне нормативне врегулювання питання доступу до інформації щодо коштів на депозитному рахунку приватного виконавця, діяльність якого припинена.

Як зазначалося вище, відповідно до вимог законодавства про виконавче провадження приватний виконавець для здійснення діяльності повинен мати в державному банку окремі рахунки для:

- 1) обліку депозитних сум і зарахування стягнутих з боржників коштів у національній та іноземній валютах та їх виплати стягувачам;
- 2) зарахування коштів виконавчого провадження;
- 3) зарахування винагороди.

Згідно вимог Розділу VII Інструкції щодо рахунків, передбачених пунктами 1) і 2), приватним виконавцем ведуться в АСВП книги обліку сум, на цих рахунках.

У випадку припинення діяльності приватного виконавця, установи банків, у яких відкриті рахунки для зберігання стягнутих з боржника коштів та коштів авансування витрат виконавчого провадження, зобов'язані переказати залишок коштів на таких рахунках на підставі платіжної вимоги виконавця, якому передано виконавчі провадження для продовження вчинення виконавчих дій (частина четверта статті 32 Закону № 1403 від 02.06.2016).

Разом з тим, законодавством не передбачено альтернативного порядку отримання інформації про рух коштів на таких рахунках, у разі, якщо приватний виконавець, діяльність якого припинена, не вів належним чином книги обліку в АСВП. У такому випадку це унеможлиблює здійснення процедури розподілу коштів, що знаходилися на таких рахунках, та відповідно закінчити виконавчі провадження у передбачений законом спосіб.

2. Неможливість здійснення тимчасовим приватним виконавцем закінчення виконавчого провадження.

Згідно частини третьої статті 45 Закону № 1403 від 02.06.2016 у разі припинення діяльності приватного виконавця та після визначення Радою приватних виконавців України тимчасового приватного виконавця, останній зобов'язаний протягом трьох місяців здійснити заходи з припинення діяльності приватного, а саме:

- 1) зупинити виконавчі провадження до моменту їх подальшої передачі;
- 2) передати документи діловодства та архів приватного виконавця до відповідного державного архіву.

Недоліком такого регулювання є те, що законом не передбачено жодних стимулів або інших заохочувальних заходів в якості компенсації для тимчасового приватного виконавця, який, по суті, повинен виконати таку роботу безкоштовно. За такого підходу інститут тимчасового приватного виконавця виглядає малоефективним та нежиттєздатним.

Доцільно змінити діючий порядок таким чином, щоб тимчасовий приватний виконавець до моменту зупинення виконавчих проваджень мав повноваження, принаймні, здійснювати розподіл коштів на депозитних рахунках приватного виконавця, діяльність якого припинена, та, відповідно, отримувати за це основну винагороду, або ж мати повноваження брати такі виконавчі провадження собі на виконання з подальшим інформуванням стягувача про його право змінити виконавця.

3. Неврегульованість питання щодо закриття рахунків приватного виконавця, діяльність якого припинена.

Вказане питання пов'язане з недостатнім законодавчим врегулюванням питання комунікації між системою примусового виконання і банками.

За логікою законодавця приватний виконавець, діяльність якого припинена, не має права здійснювати професійну діяльність, та, відповідно, повинен закрити свої рахунки в банках, які відкривалися для ведення такої діяльності.

Разом з тим, внаслідок відсутності в законодавстві альтернативного порядку закриття таких рахунків, це може породжувати на практиці ситуації, в яких на такі рахунки продовжуватимуть надходити кошти боржників навіть після припинення діяльності приватного виконавця.

Доцільно передбачити порядок, відповідно до якого, банк отримуватиме копію наказу про припинення діяльності приватного виконавця, та матиме підстави для закриття таких рахунків самостійно.

ПРИКЛАДИ З ПРАКТИКИ.

Фабула № 1

Процедура заміщення приватного виконавця відбувалася у травні 2023 року. Визначення виконавця відбулося Мін'юстом самостійно. Виконавець дізнався про те, що він здійснюватиме заміщення з тексту відповідного наказу.

До моменту заміщення на виконанні перебувало своїх близько **300** проваджень. В порядку заміщення передали близько **5500** проваджень. Для можливості здійснювати по ним виконавчі дії, отримав в ДП НАІС електронний ключ, однак без доступу до ДРОПМ та Реєстру нерухомого майна та без можливості накладати КЕП у постановках. У зв'язку з тим, що в АСВП відсутня технічна можливість передати собі всі провадження пакетом, довелося передавати по одному (процедура передачі зайняла близько 2-х тижнів).

Оскільки попереднім виконавцем, в порушення діючого порядку не здійснювалося сканування документів виконавчого провадження з подальшим їх завантаженням в АСВП, інформації про них по суті не було. Аналогічна ситуація була і щодо ведення в АСВП Книг обліку сум на депозитному рахунку. Враховуючи, що чинним законодавством не передбачено доступу до депозитного рахунку виконавця, діяльність якого зупинена, отримати інформацію щодо сум коштів, які на ньому знаходились, виявилось практично неможливо.

Щоденно, протягом **10-ти** місяців з виконання функцій заміщення, отримував в середньому до **30-ти** дзвінків від боржників (їх бухгалтерів, адвокатів), з вимогою зняти арешти з майна і виключити їх з Реєстру боржників. Однак, в силу відсутності доступу до рахунку та інформації про обіг коштів на ньому, фізично не міг закінчити виконавчі провадження, по яким було сплачено борг на депозитний рахунок виконавця, діяльність якого була зупинена. Закінчення проваджень здійснювалося в результаті повторної сплати боржниками сум боргу, тільки вже на рахунок виконавця, який здійснював заміщення.

В подальшому, у зв'язку з припиненням діяльності виконавця, якого заміщував, згідно вимог діючого порядку в одинденний строк втратив доступ в АСВП до його виконавчих проваджень. По цим провадженням продовжують надходити кошти, однак він не може без відповідного доступу здійснити їх перерозподіл, та закінчити відповідні провадження. Також в Реєстрі боржників продовжує відображатися інформація, що ці виконавчі провадження рахуються за ним.

За **5** років діяльності до моменту заміщення, не мав жодної скарги на свою діяльність. Наразі, має **6 скарг**. Окрім того, є відповідачем у **2-х** судових провадженнях щодо не знятих арештів по архівним виконавчим провадженням приватного виконавця, діяльність якого припинена.

Рахунок виконавця, діяльність якого припинена, досі не закрито. На нього продовжують надходити кошти боржників. За наявною інформацією, ексвиконавець користується цими коштами в особистих цілях (понад **2 млн грн** незаконно знято).

Під час здійснення заміщення, АСВП у супровідних документах автоматично формує не достовірну контакту інформацію, що вводить учасників виконавчого процесу в оману, надаючи їм контакти приватного виконавця, діяльність якого зупинена.

Фабула № 2

Процедура заміщення здійснювалася на початку дії воєнного стану на підставі договору між виконавцями.

До заміщення мав своїх близько **1500** виконавчих проваджень, додатково отримав ще близько **150** проваджень.

Оскільки заміщення відбулося за договором, поступово отримав всю необхідну інформацію щодо обігу коштів на рахунку, та безпосередньо доступ до коштів.

Виникали проблеми зі списанням коштів з рахунків боржників, оскільки у банках була інформація, що постанови про арешт коштів виносилися одним виконавцем, а вимога про їх списання надходила від іншого.

Тривалий час не міг отримати доступ до виконавчих проваджень в паперовому вигляді.

З переданих по процедурі заміщення виконавчих проваджень, на виконанні наразі залишилося близько **38** проваджень, які вважає безперспективними.

Наразі отримав від іншого виконавця пропозицію здійснити його заміщення, однак в силу вимог чинного законодавства не може це здійснити, оскільки офіційно на сьогодні вже здійснює заміщення (заміщення більше як одного виконавця не допускається).

СТАТИСТИЧНІ ДАНІ.

Кількість процедур заміщення

	2019	2021	2022	2023	2024
Кількість процедур заміщення, що відбулися шляхом самостійного визначення Мін'юстом приватного виконавця	3	4	19	21	2
Кількість процедур заміщення, що відбулися на підставі договору між виконавцями	-	-	4	16	22
Кількість процедур заміщення, що відбулися за пропозицією АПВУ	-	-	-	1	-
Загальна кількість проведених процедур заміщення	3	4	23	38	25

Кількість випадків самовільного припинення приватними виконавцями діяльності без належного інформування Мін'юсту або АПВУ

Станом на червень 2024 року відомо про **3** таких випадки.

Кількість випадків зупинення діяльності приватних виконавців внаслідок притягнення до дисциплінарної відповідальності під час дії воєнного стану

Станом на червень 2024 року процедуру зупинення діяльності приватного виконавця у зв'язку з притягненням до дисциплінарної відповідальності застосовано **36** раз.

З них, у **17** випадках відбулася процедура заміщення.

(Згідно [Закону від 27.07.2022 № 2455-IX](#) у період дії воєнного стану діяльність приватного виконавця може бути зупинена строком на один місяць на підставі наказу Мін'юсту за поданням керівника структурного підрозділу, що забезпечує реалізацію державної політики у сфері примусового виконання рішень, погодженим не менше ніж п'ятьма членами Дисциплінарної комісії, у разі виявлення ознак грубого порушення приватним виконавцем вимог законодавства щодо примусового виконання рішень під час виконання ним професійних обов'язків).

ВИСНОВКИ.

- 1.** Проведений аналіз виявив недосконалість нормативного регулювання інститутів зупинення і припинення діяльності приватного виконавця. Діючі моделі заміщення приватного виконавця і тимчасового приватного виконавця вказують на застарілість підходів їх законодавчого регулювання, яке загалом носить надмірний адміністративний характер, що стримує природній розвиток системи приватного виконання та породжує прояви дисбалансу на практиці.
- 2.** Сьогодні, на **9-му** році розвитку системи приватного виконання, яка налічує вже понад **330** приватних виконавців, нарізла необхідність перегляду законодавчих підходів регулювання їх діяльності шляхом розширення саморегулюючої функції Асоціації приватних виконавців, зокрема у процедурі заміщення приватного виконавця.
- 3.** Широкомасштабна збройна агресія та подальше перебування держави **3-й** рік поспіль в умовах війни, як потужний дестабілізуючий фактор, проявили на практиці найбільш слабкі місця процедур зупинення і припинення діяльності приватного виконавця. Не дивлячись на прийняття протягом цього часу низки позитивних законодавчих новел з метою забезпечення більшої оптимізації вказаних процедур, все ж таки, вони носять тимчасовий характер, та, загалом, є недостатніми для належного функціонування цих інститутів. Головним недоліком залишається – відсутність належного законодавчого регулювання питання комунікації приватних виконавців, які здійснюють заміщення, з банками.
- 4.** Статистичні дані щодо кількості зупинених приватних виконавців, у тому числі в дисциплінарному порядку, з урахуванням виявлених на практиці недоліків подальших організаційних заходів, дають можливість говорити, як про суттєві перепони у діяльності приватних виконавців, які здійснюють заміщення, так і про масштабність порушення прав та інтересів сторін виконавчого провадження.

РЕКОМЕНДАЦІЇ.

- 1.** Зменшити адміністративний підхід у регулюванні питання визначення приватного виконавця, який здійснюватиме заміщення, а саме – у випадках зупинення діяльності приватного виконавця на підставі судового рішення або на підставі подання Ради приватних виконавців регіону у зв'язку з його тимчасовою відсутністю. Визначення приватного виконавця у таких випадках має здійснювати Рада приватних виконавців України. Частково, на період дії воєнного стану, це питання вирішено у Законі № 3048 від 11.04.2023, однак потребує подальшого розвитку та закріплення в основному законі, що регулює діяльність приватних виконавців, як постійно діючий механізм. Рада приватних виконавців України, у свою чергу, має розробити та впровадити прозорий механізм визначення приватного виконавця, який здійснюватиме заміщення.
- 2.** Розробити та запровадити необхідне законодавче регулювання щодо питання доступу приватного виконавця, який здійснює заміщення, до рахунків виконавця, діяльність якого зупинена.
- 3.** Передбачити у законі можливість блокування рахунку приватного виконавця, діяльність якого зупинена або припинена у випадку коли він не переказав залишок коштів, які там знаходяться, та не вів належним чином книги обліку в АСВП, за поданням Ради приватних виконавців України з подальшим повноцінним доступом до такого рахунку для можливості здійснення розподілу коштів на ньому в межах відкритих виконавчих проваджень.
- 4.** Передбачити у законі процедуру доступу уповноважених представників АПВУ до офісу приватного виконавця, діяльність якого зупинена у зв'язку з його тимчасовою відсутністю понад 10 календарних днів, та інформації про виконавчі провадження, які перебували у нього на виконанні, не достатньо в АСВП для можливості подальшого здійснення по ним виконавчих дій.
- 5.** Переглянути законодавчу модель інституту тимчасового приватного виконавця з метою забезпечення її більшої ефективності шляхом запровадження стимулів або інших заохочувальних заходів в якості компенсації за виконання останнім покладених на нього завдань. Варто надати тимчасовому приватному виконавцю необхідний доступ до рахунків приватного виконавця, діяльність якого припинена, для здійснення розподілу наявних на них коштів з одночасним одержанням за це основної винагороди, та закінчення виконавчих проваджень, борг по яких сплачено. Окрім того, варто також впровадити більш повноцінну модель, яка передбачатиме передачу тимчасовим приватним виконавцем собі всіх виконавчих проваджень приватного виконавця, діяльність якого припинена, з подальшим інформуванням про це стягувача та роз'ясненням останньому його права змінити суб'єкта виконання. Визначення такого тимчасового приватного виконавця Радою приватних виконавців України має відбуватися в порядку прозорого механізму відбору.
- 6.** Виключити із закону дисциплінарне стягнення у виді зупинення діяльності приватного виконавця, як такого що не відповідає засадам виконавчого провадження в частині розумності строків, та, як наслідок призводить до масового порушення прав та інтересів сторін виконавчого провадження.
- 7.** Удосконалити технічно-організаційні процеси здійснення приватним виконавцем заміщення, а саме – без необхідності отримання другого електронного ключа та ведення подвійного діловодства в АСВП.

